

ACC. N:R. **5912**

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Vilhelm Karlsson*

Härad: *Kinnared*

Adress: *Järnvägsgrat 21, Alvesta*

Socken: *Vederslöv*

Berättat av: *Johanna Petersson*

Uppteckningsår: *1939*

Född år *1872* i *Vederslöv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

Landskap: *Småland*
Härad: *Kinnared*
Socken: *Pederstör*
Uppteckningsår: *1739*

ACC. N:R. **5912**

Upptecknat av: *Pelken Karlsson*
Adress: *Järnvägg 21, Alvesta*
Berättat av: *Johanna Petersson*
Född år: *1872, Pederstör.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tro och sed rörande källor.

På Sunogårds ågor i Odenstunda
by i Pederstör socken ligger en s. k.
helig källa i Pelken fardom offer före-
kommit. Källan, som kallas för Siffer-
sta källa, ligger nedanför en gammal af-
färlund. Enligt vad som berättas i be-
den dag av kristna ka förekommit i käl-
lan vid kristendomens införande till lan-
det. Källan har en mycket stark åder
och den har ännu aldrig varit tom och
i tider av sträng torka har den givit
vatten till de hjugatal gårdar som fin-

Skriv endast på denna sida!

2

ACC. N:R. 5912

Landskap: Småland Upptecknat av: Viktor Karlsson
Härad: Finneboald Adress: Järnvägg 21, Alvesta
Socken: Pederslöv Berättat av: Johannes Petersson
Uppteckningsår: 1939 Född år: 1872 i Pederslöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nas i Odenslunda by. Numera har ett
parrbuds-hus anlagts vid källan.

Till Siffersta källa samlades man
traditionsenligt varje år vid Valberg-
mässe. Det är mycket länge sedan detta
bruk upphörde och det är ingen som är
äldre i socknen, som varit med vid nå-
gon sammankamst vid källan. Däremot
är det många, som av sina föräldrar hört
berättas om Valbergsmässafirandet
vid Siffersta källan. Någon sammankamst
vid källan förekom inte utan vid Val-
bergsmässe.

Fattuet i Siffersta källa är kristall-

Skriv endast på denna sida!

5912

3

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Härad: Kinnared

Socken: Hedeslöv

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Edmundo Karlsson

Adress: Järnvägg 21, Alavsta

Berättat av: Johanna Petersson

Född år: 1892 i Hedeslöv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

klart och det var förr i tiden en allmän
tro inom socknen, att det var mera källa-
bringande än vattnet i andra källor och
brunnar i trakten.

Siffersta källa ligger nedanför
en stark sluttning. Vid dess västra
sida finnes en stor sten - denna har
alltid bildat källans bägg åt väster.
Under den springer källans åder fram.
Förrigt flöt källan ut fritt åt de öv-
riga sidorna och torde vid mitten av
1850-talet ha mått minst tre eller
fyra meter åt vardera hållet. Från
källan rinnes alltså en del överflöds-

Skriv endast på denna sida!

5912

ACC. N:R.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Filhelm Karlsson

Härad:

Kinnared

Adress:

Järnväggsg. 2/4, Alsterås

Socken:

Kederslöv

Berättat av:

Johanna Johansson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1892 i Kederslöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

botten, detta även i tider av stäng för-
 ka. Botten rinner i en liten rännil i
 nordöstlig riktning och bildar sedan
 en liten bäck som så småningom be-
 tar sig ner till Kederslövssjön. Någon
 gång på 1800-talets senare hälft sken-
 sattes källan, så att dess vatten åt
 norr, söder och öster bestar av stora
 stenkällor. Källan har nu en rektang-
 ulär form och mäter på kortsidan
 ungefär en meter och på långsidan
 ungefär en och en halv meter. Runt
 om källan är marken stensatt, så att
 det alltid är torrt och fint.

Skriv endast på denna sida!

5912

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Härad: Sunneald

Socken: Fede-slöe

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Filhelm Karlsson
Järnvägsg. 21, Alvesta
Johannes Petersson
1872 i Fede-slöeLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det ansågs att det var bra om offer-
källans vatten rann åt norr. Denna
lra har länge varit bevarad i små-
landsbygden och det är ju inte mer
än ett par årtionde sedan en man i
Hamneda socken, Johannes i Lillång,
"batade" tusentals människor med
vattnen som tagits ur en bäck som
rann åt norr.

En skildv besök vid kiffersta käl-
la när man ännu trodde på dess kraft.
Tarde i de flesta fall förekommit
nattettio. Enligt vad som berättas sket-
le ett dylikt besök lämna bäst re-

Skriv endast på denna sida!

5912

6

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Vilhelm Karlsson

Härad: Kiansvald

Adress: Järnvägsq. 2, Ålsta

Socken: Fideslöv

Berättat av: Johanna Persson

Uppteckningsår: 1934

Född år 1872 i Fideslöv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

såltat om det gjordes en torsdagsnatt vid
visst klockslag när mannen stod i ryg.

Har man som hit föllan vid Ålsta
nära i det numera inte bekant, men
troligen kom man väl dit gående eller
åkande, antagligen under skämt och glim
ty mannen komsten var enligt vad de gam
la tro, ha varit en folkfäst som många
småsög med glödj. När besöken drak
man av föllans sätter och i vissa fall
var man även ha varit sig med drömm
na. I den närbelägna lunden hade man
sig med lekar och sång och troligt är
att även draktering medförts vid

Skriv endast på denna sida!

5912

ACC. N.R.

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Småland
 Finnevald
 Föderlöv
 1934

57
 Fikström Karlsson
 Jönköpingsg. 21, Alster
 Johanna Petersson
 1872 i Föderlöv

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Äglike sammankomster. Det är även
 sälligt att man vid dessa tillfällen
 smyckade källan samt tände bål i
 dess närhet. Johanna Petersson vill
 minnas, att hennes mor en gång ta-
 lade här om. Hur man förför med käl-
 lan i farkperioder är inte känt, men
 man tror, att man under dessa tider
 satte större tro till källans kraft
 än vanligt på grund av dess rikliga
 vattenflöde, som sattes i samband med
 det övernaturliga.

God menas med "Gäskas?" Hus-
 gummel denna benämning är i orten, här.

Skriv endast på denna sida!

5912

8

Landskap: *Småland*
 Härad: *Kinnared*
 Socken: *Pederslöv*
 Uppteckningsår: *1939*

ACC. N.R.

Upptecknat av: *Pirkela Karlsson*
 Adress: *Jämsvågsg. 2 Alasta*
 Berättat av: *Johanna Petersson*
 Född år *1872* i *Pederslöv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mer de äldre inte till, men så länge de
 kan minnas tillbaka i tiden förstås med
 gäkatta en sammankomst, till vilken
 man samlades i en tidig aft. Sålunda
 hände att ungdomen på lördagskvällen
 gick och lade sig i vanligt i stället för
 att gå på lördags eller lekstuga. För
 salungången näste morgon samlades
 de i någon vacker äng eller vid någon
 fager sjöstrand, där de hade gäkatta.
 Traktering med fördes, man sjöng och
 berättade i alliga historier och soade
 sig på bästa sätt. Gäkatta användes
 ännu ibland i bygden i all synnerhet

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **5912** 2

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Vilhelm Karlsson*
 Härad: *Kinnared* Adress: *Järnvägg 21, Alavete*
 Socken: *Pederslöv* Berättat av: *Johanna Petersson*
 Uppteckningsår: *1929* Född år *1872* i *Pederslöv*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av nykterhetsföreningar, som vill lägga sig
 om att bevara gamla traditioner. Man tror att
 ordet "gökotta" uppkommit på så sätt, att
 med ordet antygt att sammankamsten äg-
 de rum i tidig afton medan gåsen gal som
 tidigast. Gökotta hålls endast sommar-
 tid.

Antagligen samlades ganska mycket
 folk till Balbargsmässafesten vid Liff-
 jersta källa. Både gamla och unga deltaga
 och besöket varade förhålligen till långt
 in på natten.

Källans vatten skulle man dricka om
 man var frisk för att skydda sig mot

Skriv endast på denna sida!

5912

10

ACC. N.R.

Landskap:

Upptecknat av:

Härad:

Adress:

Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sjukdom och tralldom, om man var sjuk
förs att man skulle bli helbräddad. Tid
vilken tidpunkten av besöket vatten
skulle drickas eller hur det skulle
drickas är inte känt. Enligt vad de
gamla kört skulle man även ha tagit
sig av källans vatten. Denna tvättning
ansågs som helsobringande.

Från källan hämtade man kem vat-
ten, med vilket man sedan sökte bota
sjukdomar. Upptecknarens far som är
född i Kalasvik år 1842 hade en bror
som fick någon slags lindrig ägon-
sjukdom. Då skickades farfar till Sif-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **5912** 11

Landskap: Småland Upptecknat av: Peter Karlsson
 Härad: Kinnared Adress: Försvägg 21, Alvesta
 Socken: Pederstorp Berättat av: Johanna Petersson
 Uppteckningsår: 1934 Född år: 1892 Pederstorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ferota källa i Ödeuslanda för att kända
 av dess vatten, som ansågs ha mat ågonsjuk-
 domar. Vattenet kändes i en vanlig flas-
 ka, i vilken det förvarades till dess
 att det var slat. Gassen besträks i
 ågonen med vattenet och om en tid var
 han återstadd. Vattenet förvarades under
 tiden i ett skåp och något särskilt
 i åtgärd inte beträffande denna förva-
 ring. Vattenet användes även för betan-
 de av en del andra sjukdomar hos
 såväl människor som djur. Något så-
 dant som att man skulle "dricka för sne-
 da skar" har man inte hört talas om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5912 12

Landskap: Småland Upptecknat av: Pikula Karlson
 Härad: Kinnared Adress: Jernvägsg. 21, Alnäs
 Socken: Pederslöv Berättat av: Johann Petersson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1872 Pederslöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Da fynd man på senare tid gjort vid
rensning av källans botten framgår
att man fordom offrat i källan. Man
har sålunda funnit mynt, metallfö-
remål m. m.

Vågra sägner om Siffersta källa
äro inte kända. Det är bara det att
man berättar att det döptes i källan
vid kristendomens införande i bygden.
Helt naturligt ansåg man att ett
sant helgöende av källan skaffades
på ett eller annat sätt. Likoså
var det förkligt att av källan taga
det andra offret. Beträffande

Skriv endast på denna sida!

5912

ACC. N:R.

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Småland

Kinnared

Pederslöv

1939

Himmel Karlson

Färnväggsg. 21, Alvesta

Johanna Petersson

1892 i Pederslöv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det att källans vatten skulle förvand-
las till vin trodde man då att denna
förvandling skedde Tomasmesse natt.
Enligt gammal tro skulle allt vatten
i världen vid ett visst klockslag
nämnda natt förvandlas till vin.

Förr i tiden trodde man allmänt att
det inte gick att vinna Lufferske käl-
la, och man försäkte sig säkerligen om
sig på den uppgiften. På senare tid har
den emellertid blivit vid något till-
fälle - ett arbete som dock varit svårt
nog, exös källans ides såsom förut
nämnts är mycket stark.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland
Härad: Kinnared
Socken: Hederstör
Uppteckningsår: 1939

ACC. N:R.

5912

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

14
Filmer Karlsson
Jönköping, Alvesta
Johanna Petersson
1895 i Hederstör

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Något minnarkars har inte funnits vid Siffersta källa. Källan är som förut nämnts belägen vid en helig lund. Om man trodde att några spåken uppköll sig i eller vid källan är inte känt. Några marknader har inte hållits vid källan, åtminstone ast inte några av de äldre församlingen något förutom.

Se den att offer i källan eller att i önsigt söka bot genom källans vatten har nu upphört. Källbesöken vare ju förbundna med vidskyliga föreställningar, som numera upphört att existera.

Skriv endast på denna sida!